

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0.0

3.4.2 Toelichting op de passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	32.069	17.454
Bestemmingsreserves	341.683	320.712
Gerealiseerd resultaat	2.979	4.582
Totaal	376.731	342.749

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven. Zoals gebruikelijk zijn hierin de bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening 2017 nog niet verwerkt.

Voor een verdere toelichting op de mutaties van en over de aard en reden van de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.5.

Prg		Boekwaarde 1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Verminder- ing ivm afschrijving op activa	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2017
ALGEMENE RESERVES							
AD	8100908 concernreserve	32.069	916	18.510		2.979	17.454
		32.069	916	18.510		2.979	17.454
BESTEMMINGSRESERVES							
1	8100060 reserve raad	153					153
1	8100062 reserve Holland Rijnland	38.889		19.450			19.439
1	8100066 egaliseringsreserve verkiezingen	170	100				270
1	8101247 reserve rekenkamer	47					47
3	8101286 Reserve programma binnenstad	2.643	641	2.356			928
3	8101305 Reserve economische impulsen	6.971		746			6.225
4	8100156 reserve parkeren	3.814	11.040	11.620			3.234
4	8100160 reserve bereikbaarheidsprojecten	30.516	2.867	9.044			24.339
4	8100161 reserve fietsenstalling station	11.971	70	206			11.835
5	8100303 reserve asbestsanering	389	282	309			362
5	8100304 reserve groen Oostvlietpolder	5		5			
5	8100305 reserve groene singels	610	150	409			351
5	8100306 reserve ontsluiting van groengebieden	972		109			863
5	8100308 reserve duurzaamheidsfondsen	6.956		3.192			3.764
5	8100309 reserve klimaatmaatregelen	143					143
5	8100310 res. leefbaarh.projecten in de wijken	6.515	211	862			5.864

Prg		Boekwaarde 1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ivm afschrijving op activa	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2017
6	8100359 reserve grondexploitatie	3.058	11.677	8.377	54		6.304
6	8100360 reserve bovenwijkse voorz. grondbedrijf	660		30			630
6	8100361 reserve afkoopsommen erfpacht	107.472	2.016	1.569			107.919
6	8100362 reserve afkoop adm.kst. Erfpacht	201		3			198
6	8100364 egaliseringsreserve inkomsten bouwleges	133	1.164				1.297
6	8100365 reserve sociale huurwoningen	518		19			499
6	8100367 reserve herstruct. Woongebieden Portaal	430	4				434
6	8100368 reserve strategische aankopen	1.575	154	96	29		1.604
6	8100369 reserve Leids uitvoeringspr LUBO 2016	7.270	129	1.118			6.281
6	8100372 reserve herstruct.woongebieden SvZ&V	139	421	391			169
6	8100373 reserve herstruct.woongebieden Ons Doel	6.267	63				6.330
6	8100376 Reserve risico's projecten in uitvoering	3.576		906			2.670
6	8100377 reserve risico's bijzondere projecten	2.720		420			2.300
6	8101234 Reserve exploitatie Oppenheimstraat	274	63				337
6	8101303 Reserve stedelijke ontwikkeling	2.264		447			1.817
6	8101513 Reserve herontwikkeling Stationsgebied		1.295				1.295
7	8100557 reserve combinatiefuncties	454		134			320
7	8100559 Reserve onderwijshuisvesting	1.937		1.083			854
8	8100059 Reserve publicaties Erfgoed Leiden e.o.	169	15				184
8	8100666 Bedrijfsreserve Museum De Lakenhal	347		15			332
8	8100677 reserve exploitatie De Nobel	239		11			228
8	8101035 reserve Pieterskerk	4.797	193	123			4.867
8	8101272 reserve bedrijfsvoering ELO	580	11	13			578
8	8101487 Reserve sportstimuleringsfonds		500	50			450
9	8100784 reserve gemeentelijk deel GSB OGGZ	323		150			173
9	8100785 reserve soc.-maatsch. En cult. Voorz.	3.444	713	364			3.793
10	8100857 bedrijfsreserve dzb-Leiden wsw	5.623	241	795			5.069
10	8101090 Reserve zachte landing WSW	1.349	1.624	481			2.492
10	8101364 reserve frictiekosten ID/WIW DZB	684		131			553
10	8101511 Reserve Fonds Debt? to no Debt!	300		34			266
AD	8100910 reserve gsb-middelen ISV/EZ	4.053		1.985			2.068
AD	8101102 reserve bedrijfsvoering plankosten	2.166	1.407	1.082			2.491
AD	8101278 reserve zachte landing 3D's	11.628	4.878	5.004			11.502
AD	8101285 Reserve Informatisering	386	651	168			869

Prg		Boekwaarde 1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Verminder- ing ivm afschrijving op activa	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2017
AD	8101304 Reserve afschrijvingen investeren	44.815	10.431		525		54.721
AD	8100063 reserve flankerend beleid	2.698		550			2.148
AD	8100064 bedrijfsvoeringsreserve concern	3.165	1.941	2.218			2.888
AD	8101306 Reserve verv.inv. maatschappelijk nut	568	316	174			710
AD	8101363 Reserve budgetoverheveling	4.636	5.888	5.269			5.255
		341.682	61.156	81.518	608		320.712
	TOTAAL	373.751	62.072	100.028	608	2.979	338.166

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Voor een toelichting op de mutaties binnen, en over de aard en reden van de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 5.6.

Prg		Boekwaarde 1-1-2017	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2017
EGALISATIEVOORZIENINGEN						
5	8105025 Voorziening waterkwaliteit	532	411	366		577
5	8105026 Voorziening groot onderhoud kunstwerken	1.668	957	1.116		1.509
5	8105027 Voorz.groot onderh.walm. en beschoeiing	1.168	340	508		1.000
5	8105028 Voorziening groot onderhoud wegen	3.189	3.064	2.899		3.354
5	8105029 Voorz. groot onderh.openbare verlichting		210	94		116
5	8105030 Voorziening groot onderhoud spelen	428		358	70	
5	8105031 Voorziening groot onderh.straatmeubilair	43	284	141		186
5	8105162 Voorziening groot onderhoud gemalen	394	92	376		110
5	8105036 Voorziening groeiplaatsverbetering	342	119	373		88
6	8105009 voorziening onderh.gemeentelijk vg	15.077	3.106	1.866		16.317
8	8105007 voorziening groot onderhoud lakenhal	194	79	35		238
8	8105160 Voorziening groot onderhoud sportacc.	2.785	1.497	1.583		2.699
9	8105011 voorziening oggz/regionaal kompas	148		1		147
AD	8105012 Voorziening onderhoud gebouwen DZB	439	40			479
	Totaal Egalisatievoorzieningen	26.408	10.199	9.716	70	26.820

Prg		Boekwaarde 1-1-2017	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2017
VOORZIENING VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN MET SPECIFIEKE BESTEMMING						
1	8105159 Voorziening internationale samenwerking	184			184	
5	8105003 voorziening boomregeling wijk	1.899	457	17		2.339
8	8105166 Voorz. restauratie collectie De Lakenhal		250			250
AD	8105163 Voorz. van derden verkregen middelen	199	150	285		64
	Totaal voorziening van derden verkregen middelen met specifieke bestemming	2.282	857	302	184	2.653
VOORZIENINGEN TOEKOMSTIGE VERPLICHTINGEN						
1	8105151 voorziening pensioenen wethouders	6.412		103	178	6.131
2	8105060 Voorziening veiligheidsbeleid	152		8		144
4	8105154 voorz. Afwikkeling voc-gelden	200			200	
9	8105164 Voorz. huisvesting statushouders	1.578	231			1.809
10	8105035 Voorz.trans.verg.DZB personeel	418		144		274
AD	8105153 voorziening loga-gelden	233		23		210
	Totaal voorzieningen toekomstige verplichtingen	8.992	231	278	378	8.567
VOORZIENINGEN TER DEKKING VAN RISICO'S						
3	8105037 voorziening garantstelling BTF	267				267
OH	8105167 Voorziening Risico WGA		243			243
	Totaal voorzieningen ter dekking van risico's	267	243			510
VOORZIENINGEN BIJDRAGEN AAN TOEKOMSTIGE VERVANGINGSINVESTERINGEN						
5	8105004 voorziening riolering toek.investeringen	4.979	1.073	1.730		4.322
	Totaal voorzieningen bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	4.979	1.073	1.730		4.322
	TOTAAL	42.928	12.603	12.026	632	42.872

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt (de stand van de leningenportefeuille is nader gespecificeerd in de paragraaf Financiering):

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	160.379	256.827
- binnenlandse bedrijven	3	3
- binnenl.pens./verz.inst.	22.500	21.250
	182.882	278.080
Door derden belegde gelden	105	108
Waarborgsommen	168	161
Totaal	183.155	278.349

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

	Saldo 31-12-2016	Vermeer - deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017	Rentelast 2017
Onderhandse leningen	182.882	115.000	19.802	278.080	5.033
Door derden belegde gelden	105	3		108	2
Waarborgsommen	168	1	8	161	
Totaal	183.155	115.004	19.810	278.349	5.035

Toelichting

In 2017 zijn twee langlopende geldleningen aangetrokken voor een totaalbedrag van van € 115 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de financieringsparagraaf. Daar wordt ook inzicht gegeven in de rentelasten van de vaste schulden.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	121.008	106.102
Overlopende passiva	17.464	23.173
Totaal	138.472	129.275

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd :

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Kasgeldleningen	25.000	
Bank- en girosaldi	47.760	56.857
Overige schulden	48.248	49.246
Totaal	121.008	106.102

De post 'Overige schulden' bestaat uit:

- Nog te betalen kosten € 23 mln
- Crediteuren € 26 mln

De post 'nog te betalen kosten' bevat als belangrijkste posten:

- Wet Maatschappelijke Opvang (WMO) € 5,5 mln
- Rente langlopende geldleningen € 3,2 mln
- Onderwijshuisvesting € 2,2 mln
- Tijdelijke werkorganisatie Jeugdhulp Holland Rijnland € 1,9 mln
- Gemeente Oegstgeest - Achterstallig onderhoud Haarlemmertrekvaart € 1,3 mln
- Aflossing langlopende geldlening BNG € 1,0 mln
- Hoogheemraadschap van Rijnland - Bombaggen Vinkbrug € 0,9 mln

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	8.261	9.484
- De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	4.194	7.664
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaar komen	5.009	6.025
Totaal	17.464	23.173

De in de balans opgenomen verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen bevat als grootste posten:

Omschrijving	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Nog te betalen ingehouden loonheffing	5.299	6.574
Gelden van derden in beheer bij de stadsbank in het kader van budgetbeheer	1.621	1.320
Nog te betalen pensioenpremies	884	1.082
Overige posten	457	508
Totaal	8.261	9.484

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2016	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen/ terugbetalingen	Saldo 31-12-2017
Vooruitontvangen Subsidies Provincie:	1.066	2.374	1.522	1.918
Vooruitontvangen van diverse ministeries	2.916	1.823	2.119	2.620
Vooruitontvangen van overige overheidsinstanties	212	3.186	272	3.126
Totaal	4.194	7.383	3.913	7.664

De in de balans opgenomen vooruit ontvangen voorschotbedragen van diverse Ministeries en Provincie kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2016	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen/ terugbetalingen	Saldo 31-12-2017
PZH 2009-525083Brug Poelgeest		240		240
PZH-2015-508201432 Stad-landverbindingen	9		9	
PZH-2017-605891513		484	481	3
PZH-2011-246510227.2 en PZH-2010-0018854 Bio Science park		295		295
PZH-2014-489158825 Naturalispark/Leeuwenhoekpark				
PZH-Diverse Molens	51	6		57
PZH-2014-499247949 Oostvlietpolder				
PZH-2014-489179456 Lakenhal	415		415	
PZH-2015-534224081 Ommelanden	488	1.200	518	1.170
PZH-2015-514893527 Bohrweg	84		84	
PZH-Buslocaties	10			10
PZH-2017-606862151 Groen doet goed		40		40
PZH-Wandelknoopnetwerk	9	109	15	103
Vooruitontvangen Subsidies Provincie:	1.066	2.374	1.522	1.918
Actieplan jeugdwerk	1.411	1.549	752	2.208
Overgangssubsidie verkeerslawaaï	475		475	
ESF/Veiligheidshuis	65	162	169	58
Volwasseneducatie 2015	63	112		175
Onderwijsachterstanden beleid (OAB)	343		164	179
Vroegtijdige schoolverlaters	554		554	
Rijksdienst Turfmarkt BRP	5		5	
Vooruitontvangen van diverse ministeries	2.916	1.823	2.119	2.620

De vooruitontvangen bedragen van overige overheidsinstanties ad € 3.126.000 per 31-12-2017 betreft 2 posten:

- € 776.000 betreft van diverse gemeenten ontvangen bijdragen in verband met licht verstandelijk beperkten
- € 2.350.000 betreft vooruitontvangen bijdrage van de gemeente Oegstgeest ten behoeve van de aanleg brug Poelgeest

Specificatie overige vooruitontvangen bedragen

Omschrijving	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Bijdragen van derden tbv verbouw Lakenhal	1.761	1.441
Parkeervergunningen	1.115	1.041
Vooruitgefactureerde erfpachtcanons	1.193	1.135
Overige posten	940	2.409
Totaal	5.009	6.025

3.4.3 Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte borgstellingen bestaat uit de volgende borgstellingen:

Geldnemer	Hoofdsom	Percentage	Schuldrestant	Schuldrestant
		Borg	1-1-2017	31-12-2017
Directe borgstellingen				
Stichting Diogenes	231	100%	87	75
Stichting Pieterskerk	6.022	100%	4.869	4.718
Verstrekte leningen NRF	4.486	100%	2.059	1.831
Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden	1.134	100%	678	636
Stichting Leiden Bio Science Park foundation	267	100%	0	267
Denksportcentrum Leiden	427	100%	134	118
Leidse Hockey Club Roomburg	454	100%	77	57
RKSV Docos	60	100%	5	3
Tennis Vereniging Unicum	182	100%	51	43
Voetbalvereniging Leiden	92	100%	15	8
DUWO	16.478	100%	8.350	7.554
Stichting Huisvesting Werkende Jongeren	34.794	100%	17.077	27.470
Stichting Portaal	5.131	100%	5.131	526
Stichting Universitaire Woonwijk Boerhaave	15.000	100%	12.500	12.000
Stichting Werk en Onderneming	2.212	100%	1.622	1.559
Woningstichting Ons Doel	3.630	100%	681	231
Marente	1.014	100%	874	802
Stichting Libertas	908	100%	772	727
Stichting RK Zorgcentrum Roomburgh	6.580	100%	3.816	3.685
Stichting Schouwenhove	10.210	100%	3.551	3.204
Stichting St. Jacobshof	7.130	100%	6.892	6.655
Totaal directe borgstellingen	116.442		69.241	72.169
Waarborgfonds Sociale Woningbouw				
DUWO	79.700	Achtervang	79.776	79.700
Noordwijkse Woningstichting	4.000	Achtervang	4.000	4.000
Stichting Portaal	229.614	Achtervang	235.349	226.049
Vestia groep	1.679	Achtervang	403	336
Woningbouwvereniging De Sleutels	177.194	Achtervang	177.450	157.197
Woningstichting Ons Doel	59.843	Achtervang	59.255	57.849
Woonzorg Nederland	6.534	Achtervang	4.209	4.003
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw	558.564	Achtervang	560.442	529.134
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)	500.000	Achtervang	549.000	500.000